

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 19Co/210/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111224777
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlata Simková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2017:8111224777.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlata Simkovej a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Karola Krochtu v spore žalobcu: C. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XX, XXX XX C., zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov proti žalovaným: 1/ V. I. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. D. X, XXX XX G., 2/ U. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. G. XX, XXX XX C., 3/ Y. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. G. XX, XXXX XX C., 4/ I. S. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom Y. XX, XXX XX C., 5/ V. J. Y., nar. XX.XX.XXXX, C. G. XX, XXX XX C., 6/ K. Y., nar. XX.XX.XXXX, D. XXXX/XX, XXX XX C., 7/ C. Y., nar. XX.XX.XXXX, B. XXXX/XX, XXX XX C., právne zastúpení Palša a Partneri Advokátska kancelária spol. s.r.o. so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, o náhradu za obmedzovanie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č. k. 8C/208/2011-211 zo dňa 11.06.2014 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalovaným v 1. r. až 7. r. priznáva voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu a vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté v lehote do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal zaviazat' žalovaných titulom náhrady za trvajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva k pozemku, na ktorom sa nachádza bytový dom, ktorého spoluvlastníkmi sú žalovaní za obdobie od 08.09.2009 do 07.09.2011. Predmetný bytový dom bol daný do užívania v roku 1973, kedy bol aj postavený. Ide o neoprávnenú stavbu postavenú bez súhlasu vlastníka pozemku - právneho predchodcu žalobcu, preto sa jedná o neoprávnenú stavbu zriadením vecného bremena podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. Nedošlo k vyporiadaniu vzťahu medzi vlastníkom neoprávnenej stavby - žalovanými a vlastníkom pozemku - žalobcom. Žalobca nemôže byť obmedzený z uvedeného zákona, lebo je to v rozpore s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a čl. 11, ods. 4 Listiny základných práv a slobôd. V danom prípade ide o bezdôvodné obohatenie užívateľa vykonávaním práva nájmu cudzej veci. Výška náhrady sa odvodzuje od prospechu, ktorý získal plnením bez právneho dôvodu účastník, majúci za povinnosť majetkový prospech vydať. Pokiaľ nedôjde k vyporiadaniu vzťahu k neoprávnenej stavbe bytového domu podľa § 135c Občianskeho zákonníka, dovedy je užívanie pozemku žalobcu žalovanými - stavbou bytového domu súp. č. XXXX zásahom do práva žalobcu, ktorý je v rozpore s Ústavou SR a Listinou základných práv a slobôd a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Žalovaní sa obohacujú sumou, ktorú by bol žalobca dosiahol za prenájom tohto pozemku. Žalobca poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS/70/2011.

3. Žalovaní navrhli žalobu zamietnuť tvrdiac, že zákon o vlastníckej bytov rieši danú problematiku zriadením vecného bremena s poukazom na to, že bytový dom a byty v ňom slúžia na uspokojovanie základných sociálnych potrieb a sociálnych práv, tiež garantovaných Ústavou SR. Vzniesli námietku premlčania uplatneného nároku, ktorý bolo možné prvýkrát uplatniť účinnosťou zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov dňom 01.09.1993, teda do 31.08.1996, t.j. pred podaním žalobného návrhu nárok zanikol.

4. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní a citujúc ust. § 23 ods. 1, 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj s poukazom na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR ustálil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti zapísaných na LV číslo XXXXX, k. ú. C., okrem iného aj parcely Y. X. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 215 m². Na tejto parcele sa nachádza bytový dom, súp. č. XXXX, zapísaný na LV číslo XXXX, k.ú. C., ktorého spoluvlastníkmi sú žalovaní v 1/ až 7/ rade. Parcela Y. X. Č.. XXXX o výmere 215 m² je vo výlučnom vlastníctve žalobcu. Žalovaní v 1/ až 7/ rade nadobudli do svojho osobného vlastníctva byty a spoločné priestory nachádzajúce sa v predmetnom bytovom dome súp. č. XXXX. V súlade s citovaným ústavným článkom a zákonnými ustanoveniami vlastníkovi pozemku patrí náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva. V súvislosti s nárokom uplatňovaným žalobcom uviedol, že si nároky za obmedzenie vlastníckeho práva uplatňuje vo viacerých konaniach, pričom vo viacerých právnych veciach bol vyslovený právny názor odvolacieho súdu týkajúci sa jednorazového charakteru náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že vecné bremeno vzniká in rem a vzťahuje sa na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na zmenu vlastníctva. Nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne u každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Z toho teda vyplýva, že finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová, a teda nemá charakter opakovaného plnenia (renty). Bolo by totiž nelogické, aby pri každej zmene vlastníctva mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno. Tento nárok je teda len jeden (poukázal na rozsudok SK PO, sp. zn. 20 Co/1/2011).

6. Prvoinštančný súd dal do pozornosti aj rozsudok KS v Prešove zo dňa 06.05.2016, sp. zn. 1Co/79/2012, podľa ktorého je potrebné súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že finančné odškodnenie - finančná náhrada za zriadenie vecného bremena je majetkovým právom, ktoré má jednorazový charakter tak ako, to správne analyzuje súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení rozhodnutia, práve s poukazom na vyhl. č. 492/2004 Z.z., ktorá bližšie upravuje výpočet náhrady za zriadenie vecného bremena. Rovnako poukázal na názor odvolacieho súdu, že niet zákonnej prekážky považovať primeranú náhradu za vecné bremeno za jednorazovú (uznesenie KS PO zo dňa 11.06.2013, sp. zn. 6Co/226/2016).

7. V odôvodnení napadnutého rozsudku bolo konštatované, že žalobca nadobudol pozemok aj s vecným bremenom. Nárok žalobcu (právnych predchodcov žalobcu) na primeranú jednorazovú náhradu za vecné bremeno mohol vzniknúť najneskôr od doby po účinnosti zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov č. 182/1993 Z.z., teda od 01.09.1993. Premlčacia doba v danom prípade uplynula dňa 01.09.1996 (podľa ustanovení o všeobecnej premlčacej lehote), pričom žaloba bola podaná na súde dňa 07.09.2011, teda po uplynutí premlčacej doby. Súd prvej inštancie preto prihliadol na námietku premlčania vznesenú žalovanými a žalobcovi jeho nárok nepriznal. Tiež uviedol, že nárok žalobcu nie je možné posúdiť podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení, vzhľadom k existencii právneho dôvodu, ktorý založil právo žalovaných na užívanie pozemku a toto právo im vyplýva priamo zo zákona. Žalovaní majú na užívanie pozemku žalobcu právny dôvod, ktorým je vznik zákonného vecného bremena, a preto sa nejedná o nárok z titulu bezdôvodného obohatenia (pre porovnanie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 3Co 165/2008 zo dňa 22.04.2009).

8. Podľa ust. § 151 ods. 3 O.s.p., súd prvej inštancie vyslovil, že o trovách konania rozhodne v lehote do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia.

9. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Súdu prvej inštancie vytýkal, že tento na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Citoval § 123, § 128 ods. 2, § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 1, 4 Ústavy SR a čl. 11 ods. 1, 4 Listiny základných práv a slobôd

a čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov. Uviedol, že svoj nárok uplatnil ako náhradu za nútené (trvajúce) obmedzenie vlastníckeho práva s odvolaním sa na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, ako aj čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd s poukazom aj na nález Ústavného súdu ČR zo dňa 11.03.1998, sp. zn. PL. 41/1997 so záverom, že vlastníak sa môže domáhať práva na poskytnutie náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva priamo s odvolaním sa na čl. 11 ods. 4 Listiny základných práv a slobôd. Zriadením vecného bremena podľa § 23 ods. 5 citovaného zákona nedošlo k vyrovnaniu vzťahu medzi vlastníkom neoprávnenej stavby - žalovanými a vlastníkom pozemku - žalobcom. Žalobca sa nedomáha nároku z titulu bezdôvodného obohatenia, ale náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva za vymedzené časové obdobie od 08.09.2009 do 07.09.2011 z dôvodu, že na jeho pozemku parcela Y. - X. Č.. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 215 m², nachádzajúcom sa v kat. úz. C., stojí bytový dom, súp. č. XXXX vo vlastníctve žalovaných, čím je zasiahnuté do práv žalobcu - vlastníka pozemku. Žaloba bola podaná 07.09.2011, preto nárok nie je premlčaný. Uviedol, že aj v prípade zriadenia vecného bremena v zmysle § 23 ods. 5 Bytového zákona, nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva vecným bremenom sa nepremičuje a finančná náhrada nie je jednorazová. Náhrada podľa odvolateľa môže mať formu jednorazovú, ale aj formu pravidelného plnenia (renty). Ani z ust. § 135c ods. 3 Občianskeho zákonníka nevyplýva aby náhrada mala byť jedine jednorazová. Podľa odvolateľa, ak nie je nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zriadeným vecným bremenom upravený inak, právo vlastníka pozemku obmedzeného stavbou na jeho pozemku - na ktorom viazne vecné bremeno na náhradu sa nemôže premlčať úplne, ak vecné bremeno trvá, premlčať sa môžu jedine jednotlivé čiastkové náhrady za konkrétne dni, kedy boli jeho vlastnícke práva obmedzené. Keďže zákon neupravuje náhradu ani vo forme jednorazovej náhrady, ani vo forme renty, je na vlastníckovi pozemku, či sa bude domáhať jednorazovej náhrady alebo pravidelnej renty. Poukázal na rozsudok NS SR, sp. zn. 4Cdo/89/2008 z 21.12.2009, podľa ktorého, ak je zákonné vecné bremeno zriadené bez poskytnutia náhrady, má povinný nárok na poskytnutie náhrady s odkazom na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, resp. je to možné vyvodiť aj z § 128 ods. 2 OZ. Rovnaký názor vyplýva aj z nálezov Ústavného súdu ČR z 11.03.1998, sp. zn. PL. 41/1997. Je totiž nesporným, že vlastníckovi pozemku náhrada za nútené obmedzenie vlastníckeho práva patrí v zmysle ochrany základných práv a slobôd, teda základného práva vlastníť a užívať majetok. Ústavný súd vo svojich nálezochoch konštatuje, že zásah do základného práva na vlastníctvo, resp. práva na pokojné užívanie majetku spočívajúci v možnosti výstavby na cudzom pozemku bez poskytnutia predchádzajúcej adekvátnej ochrany nie je zlučiteľný s čl. 20 ods. 1 až 4 Ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu. Zdôraznil, že podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR, Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho Dodatkový protokol č. 1 má prednosť pred zákonom (182/1993 Z.z.). Je preto irelevantné, že uvedený zákon nepriznáva žalobcovi náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva. ESLP pri svojom rozhodovaní v obdobných prípadoch berie do úvahy faktory ako je neposkytnutie žiadnej náhrady a primeranosť rozsahu kompenzácie. Preto pri posudzovaní veci je irelevantné ust. § 23 ods. 5 Bytového zákona, lebo žalobca svoje právo na poskytnutie náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva žiada titulom Ústavy SR, Listiny a Dohovoru. Má preto právo od žalovaných požadovať opakované platby „primeranej náhrady“ za nútené obmedzenie vlastníckeho práva v danom čase. Iný výklad by bol v rozpore s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a s čl. 1 Protokolu č. 1 Dohovoru. Aj z nálezov Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS/237/09 zo 16.12.2009 vyplýva, že pri nútenom obmedzení možno uvažovať o opakovaných platbách „primeranej náhrady“ počas trvania núteného obmedzenia. Prvoinštancný súd vykladá zákony a medzinárodné zmluvy v rozpore s princípmi spravodlivosti. Boli ním interpretované a aplikované právne normy tak, že sú zjavne protirečivé, popierajúce pravidlá formálnej a právnej logiky a sú v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Bolo popreté právo na pokojné užívanie majetku, keďže ust. § 23 ods. 5 Bytového zákona bolo vyložené ústavne nekonformným spôsobom, v rozpore s Ústavou SR, Listinou a Dohovorom. Súd bol tiež povinný vypořiadat' sa so všetkým, čo v priebehu konania vyšlo najavo. Aplikovať ústavne súladne interpretované právne normy platného práva. Prvoinštancný súd neakceptoval, že čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru má na základe čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonom č. 182/1993 Z.z. Povinnosťou súdov je vykladať právny predpis spôsobom ústavne konformným, čo sa nestalo. Bolo by v rozpore so základnými princípmi spravodlivosti, aby žalovaní užívali cudzí majetok bez poskytnutia primeranej náhrady, pretože by to znamenalo porušenie základného princípu občiansko-právnych vzťahov, spočívajúcich v rovnosti ich účastníkov. Súdu prvej inštancie vytykal tiež to, že tento nedal odpoveď na kľúčové námietky žalobcu, a to neodôvodnil irelevantnosť rozsudku NS SR, sp. zn. 4Cdo/89/2008, nálezov Ústavného súdu ČR, sp. zn. PL. 41/1997 a Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. ÚS/70/2011 a sp. zn. III. ÚS/237/2009 a zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Krajského súdu v Prešove z 10.01.1913. Aj z Beckovej príručky z roku 2005 vyplýva, že vzájomná vzťah vlastníkov pozemku a vlastníkov k stavbám

na ňom stojaci je treba riešiť podľa ustanovení o bezdôvodnom obohatení. Vlastník stavby je obohatený o čiastku, ktorú by žalobca ako vlastník pozemku dosiahol za prenájom pozemku zastavaného stavbou. Výklad, podľa ktorého v zmysle § 23 ods. 5 Bytového zákona by nemal žalobca nárok na náhradu za obmedzenie užívania svojho majetku a mal by to trpieť bezplatne, je v rozpore s jeho ústavnými právami. V ďalšom poukázal na rozhodnutia NS ČR, sp. zn. 22Cdo/746/2007, 33Odo/1405/2005, rozsudku Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 7C/172/2011, rozsudku Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 6Cdo/154/2012, Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 10Co/134/2012 a ďalších so záverom, že zriadenie práva vecného bremena predstavuje nútené obmedzenie vlastníckeho práva, a preto nemôže byť bezodplatné, ako to vyplýva aj z Ústavy SR, a to čl. 20 ods. 4, pričom išlo o vecné bremeno v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. S poukazom na uznesenie NS SR, sp. zn. 6Cdo/230/2013 uviedol, že súd prvej inštancie sa nevyporiadal a ani neskúmal podstatnú námietku žalobcu, a to, že predmetom konania nie je jednorázová náhrada za zriadenie vecného bremena, ale náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva za konkrétne vymedzené časové obdobie, preto je rozsudok nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrili žalovaní prostredníctvom svojho právneho zástupcu tak, že navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny v celom rozsahu potvrdiť a zaviazat' žalobcu nahradiť im vzniknuté trovy odvolacieho konania. Žalovaní rozsudok považujú za vecne správny a vyhlásený na základe úplne zisteného skutkového stavu. Odkázali na právoplatné rozhodnutia tunajšieho odvolacieho súdu týkajúce sa totožných vecí, kde boli zaujaté právne názory na jednorázovú odplatu za vecné bremeno. V ďalšom uviedli konkrétne súdne konania týkajúce sa toho istého žalobcu, predmetom ktorých je náhrada za obmedzenie vlastníckeho práva. Súd v daných veciach rieši stred vzájomne rovnocenných ústavných a zákonných práv, a to práva žalobcu vlastníť a užívať majetok a sociálne práva žalovaných na bývanie a na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života. Žalobca pred kúpou pozemkov tieto okolnosti dokonale poznal a vyjadril sa, že pozemky nadobudol ako podnikateľ za účelom dosiahnutia zisku. Ak niekto zasiahol do majetkových práv právnych predchodcov žalobcu, či žalobcu v tomto konaní, neboli to žalovaní.

11. Žalobca k vyjadreniu žalovaných poukázal na ustálenú rozhodovaciu činnosť Okresného súdu Bratislava I, Okresného súdu Bratislava II a Krajského súdu v Bratislave, ktoré označil spisovými značkami so záverom, že konajúce súdy priznali žalobcovi uplatnený nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom v zmysle zákona č. 66/2009 Z.z. Podľa žalobcu niet rozdielu medzi zákonným vecným bremenom podľa zákona č. 66/2009 Z.z. a podľa zákona č. 182/1993 Z.z.

12. Žalobca predložil do spisu viacero vyjadrení a listín poukazujúc na judikatúru tak Okresného súdu, ako aj Krajského súdu v Prešove a Najvyššieho súdu SR podľa neho podporujúcu jeho názor vo veci.

13. V rámci odvolacieho konania bol podaný návrh žalobcu na prerušenie konania, o ktorom odvolací súd rozhodol uznesením č. k. 19Co/210/2014-309 zo dňa 21.04.2016 tak, že prerušil konanie s poukazom na ust. § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p. z dôvodu, že uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 8Co/165/2014 zo dňa 27.08.2015 bolo konanie prerušené s tým, že po právoplatnosti rozhodnutia o prerušení konania bude podaný návrh na Ústavný súd SR na posúdenie súladu ust. § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov s Ústavou SR. V uvedenom konaní bol dňa 29.09.2015 podaný návrh na Ústavný súd SR, pričom tento bol Ústavným súdom SR prijatý. Ústavný súd SR v uvedenej veci rozhodol tak, že návrh Krajského súdu v Prešove odmietol uznesením č. k. PL. ÚS/14/2016-37 zo dňa 07.12.2016. Odpadol tým dôvod na prerušenie konania 19Co/210/2014.

14. Žalobca následne podaním zo dňa 10.02.2017 doručil do spisu vyjadrenie, ktorým poukázal na plenárne rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. Pl. ÚS/42/2015, v ktorom sa zaoberal ustanoveniami zákona č. 657/2004 Z.z. o tepelnej energetike, podľa ktorého „primeraná jednorázová náhrada“ nie je v súlade s čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a čl. 1 Dodatku protokolu k Dodatku o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V ďalšom podaní zo dňa 23.06.2017 žalobca poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 8Co/165/2014 z 19.04.2017, v ktorom predseda senátu pripojil k veci odlišné stanovisko. Uviedol, že právny názor Ústavného súdu na meritórnú otázku ústavnosti o jednorázovosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva je všeobecne záväzný, preto má za to, že ním uplatnený nárok nie je premičaný. Žalobca podaním zo dňa 19.05.2017 poukázal na odlišné stanovisko sudcov V. I., I. L. a N. H. vo veci sp. zn. Pl. ÚS/42/2015 so záverom o neprijateľnosti jednorázovej náhrady.

15. Odvolací súd pre zrozumiteľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu najskôr musí konštatovať, že pokiaľ súd prvej inštancie (okresný súd) správne rozhodoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (zákon č. 99/1963 Zb. v znení zmien a doplnkov účinného do 30.06.2016), tak odvolací súd musel postupovať a vec posudzovať už podľa nového civilného procesného kódexu, a to zákona č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť dňom 01.07.2016, pričom aplikoval ustanovenia § 470 ods. 1 CSP, s tým, že účinky procesných úkonov zrealizovaných pred súdom prvej inštancie (okresným súdom do 01.07.2016), ostali zachované (§ 470 ods. 2 CSP).

16. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 21.06.2017 a dospel k záveru, že odvolacie žalobcu nie je dôvodné.

17. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku ako aj jeho konania, ktoré mu predchádzalo dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne vo veci rozhodol po tom čo správne zistil skutkový stav, ktorý správne právne posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré v zmysle ust. § 387 ods. 2 CSP poukazuje. Iba na zdôraznenie správnosti rozhodnutia ako aj k odvolacím dôvodom uvádza nasledovné.

18. Podľa článku 20 ods. 4 Ústavy SR, vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, s vlastníctvom bytu alebo nebytového priestoru v dome je nerozlučne spojené aj spoluvlastníctvo alebo iné spoločné právo k pozemku, na ktorom je dom postavený a k príslušnému pozemku.

Podľa § 23 ods. 5 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, ak vlastníkom domu nie je vlastníkom pozemku, vzniká k pozemku právo zodpovedajúce vecnému bremenu, ktoré sa zapíše do katastra nehnuteľností.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

19. Z obsahu spisu jednoznačne vyplýva záver, že žalobca je vlastníkom pozemku parc. č. Y - X. XXXX, v kat. úz. C., na ktorom stojí stavba bytového domu, súp. č. XXXX, ktorá je v spoluvlastníctve žalovaných. V zmysle ust. § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení zmien a doplnkov vzniklo na predmetnom pozemku teraz patriacemu žalobcovi vecné bremeno. Nie je preto možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že žalovaní užívajú pozemok žalobcu bezdôvodne, lebo tento je užívaný na základe uvedeného vecného bremena, ktoré vzniklo účinnosťou citovaného zákona dňa 01.09.1993. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobca uvedený pozemok nadobudol na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad bol povolený pod č. D., čo vyplýva z listu vlastníctva č. XXXXX pre okres C., obec C.Š., kat. úz. C.. Je tiež nepochybným, že bytový dom, stojaci na predmetnej parcele žalobcu bol zrealizovaný dávno pred rokom 1993. Žalovaní podiely na obytnom dome nadobudli v priebehu rokov 2001 až 2007, čo vyplýva z listu vlastníctva č. XXXX, kat. úz. C..

20. Odvolací súd k ďalším odvolacím dôvodom uvádza, že nie je možné súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že za obmedzenie jeho vlastníckeho práva má byť poskytnutá náhrada aj za každý deň obmedzenia, nielen jednorázová, preto nie je nárok premlčaný. Zo zákona č. 182/1993 Z.z., a to z jeho ust. § 23 ods. 5 jednoznačne vyplýva, že vlastníkom pozemku pod bytovým domom má nárok na náhradu za vecné bremeno, ktoré vzniklo na základe uvedeného ustanovenia. Takúto náhradu si mohol uplatniť vlastníkom pozemku hneď od účinnosti uvedeného zákona. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na Vyhl. č. 492/2004 Z.z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku, prílohu č. 3, časť F2 písm. a - podľa ktorého

výpočet všeobecnej hodnoty vecného bremena sa vykoná tak, že práva spojené s nehnuteľnosťou sa odhadnú tak, že sa zistí výhoda, ktorú tieto práva prinášajú oprávnenému, t.j. vlastníkovi v období jedného roka a hodnota jeho výhody sa násobí pri právach časovo neobmedzených 20-timi; pri právach časovo obmedzených počtom rokov, počas ktorých má právo ešte trvať, najviac však 20-timi rokmi. Aj z uvedeného vyplýva správny názor súdu prvej inštancie o jednorázovej náhrade za vecné bremeno. Tvrdenie žalobcu, že náhrada za vecné bremeno nie je jednorázová, ale môže byť aj vo forme renty nevyplýva ani zo zákona č. 182/1993 Z.z., ani z iného právneho predpisu. Nie je preto možné súhlasiť s názorom odvolateľa, že je na vlastníkovi pozemku, aby si vybral, či chce jednorázovú náhradu alebo rentu, lebo uvedené nemá oporu v zákone. V tejto súvislosti je potrebné si ešte uvedomiť aj to, že v čase vzniku vecného bremena bol vlastníkom sporného pozemku nie žalobca, ale jeho právny predchodca, lebo tento nadobudol pozemok až v roku 2007. Za danej situácie a vychádzajúc z tvrdenia žalobcu, že bolo na vlastníkovi zvoliť si formu náhrady, či jednorázovú alebo rentu je nutné uviesť, že už jeho právny predchodca v predmetnej nehnuteľnosti si mohol zvoliť formu náhrady a v konaní nebolo preukázané, či to mala byť jednorázová náhrada alebo renta. Rovnako nie je možné súhlasiť s tvrdením žalobcu, že v jeho prípade došlo k vyvlastneniu nehnuteľnosti, lebo stále je vedený ako vlastník predmetného pozemku. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že jeho nárok vyplýva priamo z Ústavy SR, prípadne Listiny a Dohovoru. Práva a povinnosti nimi upravené sa však pretavujú do konkrétnej zákonnej formy. Je treba však súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že Dohovor má prednosť pred zákonom, čo vyplýva z čl. 7 ods. 5 Ústavy SR. Je to v prípade, ak ide o vykonanie zmlúv, na ktoré nie je potrebný zákon a zmluvy musia byť ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, lebo iba tieto majú prednosť pred zákonmi.

21. Nie je možné súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že napadnutý rozsudok je nepreskúmateľný a že súdom prvej inštancie boli aplikované právne normy protirečivo, popierajúc pravidlá formálnej a právnej logiky. K uvedenému odvolací súd uvádza, že rozsudok súdu prvej inštancie je napísaný presvedčivo, z jeho odôvodnenia je možné vyvodiť akými úvahami sa súd správal pri hodnotení dôkazov po zistení skutkového stavu. Správne boli aplikované aj právne predpisy. Vykonané dôkazy posúdil súhrne a pri rozhodovaní sa riadil i ustálenou rozhodovacou praxou súdu vyššej inštancie. Závery súdu prvej inštancie vyslovené v napadnutom rozsudku zodpovedajú pravidlám formálnej a právnej logiky. Nie je možné súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že súd prvej inštancie rozhodol v rozpore s princípmi spravodlivosti. Nebolo popreté vlastnícke právo žalobcu k predmetnej nehnuteľnosti, iba mu nebol priznaný nárok za vecné bremeno viaznúce na tejto nehnuteľnosti, a to z dôvodu premlčania v dôsledku vznesenej námietky premlčania zo strany žalovaných. V prípade premlčania nároku nie je možné premlčané právo priznať a nie je tým ignorovaná ochrana vlastníckeho práva tak, ako to žalobca tvrdí. Žalobca ako vlastník zastavanej plochy má zákonné možnosti domáhať sa svojich nárokov ako vlastník v rámci zákonom upravených inštitútov. V danej situácii nie je možné odignorovať ani ústavné právo žalovaných na obydlie, ktoré je v zmysle čl. 21 ods. 1 Ústavy SR nedotknuteľné a povýšiť nad neho ochranu vlastníckeho práva, keď aj Ústava SR v čl. 20 ods. 3 pojednáva o tom, že vlastníctvo zaväzuje a nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom.

22. Ak žalobca poukazuje na rozhodnutia iných súdov, ako aj Ústavného súdu SR, a to predovšetkým sp. zn. PL. ÚS/42/2015 zo dňa 12.10.2016 je potrebné uviesť, že uvedené rozhodnutie rieši protiústavnosť iného právneho predpisu, nie zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, preto je pre danú predmetnú vec nepoužiteľné. Z uvedeného rozhodnutia nevyplýva, aby bolo vylúčené, aby odplata za vzniknuté vecné bremeno nemohla byť aj jednorázová.

23. Správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie je rovnako možné vyvodiť aj z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 14.04.2016, sp. zn. 3Cdo/49/2014, z ktorého jednoznačne vyplýva, že náhrada za vzniknuté vecné bremeno ex lege v zmysle § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z.z. je jednorázová a nepatrí vlastníkovi právo na nijakú ďalšiu náhradu za pretrvávajúce obmedzenie jeho vlastníckeho práva, a to bez ohľadu na to, či táto náhrada bola alebo nebola uplatnená, alebo vyplatená pôvodnému vlastníkovi. Ak odvolateľ poukazuje tiež na to, že senát Krajského súdu v Prešove 19Co už vyslovil svoj názor v inom rozhodnutí k náhrade za obmedzenie vlastníckeho práva zákonným vecným bremenom, zmena právneho názoru aj pod vplyvom judikatúry vyššieho súdu je možná. Neodporuje to procesným predpisom, ak dôjde k zmene právneho názoru vysloveného prvšie, čo je možné vyvodiť z nálezu Ústavného súdu SR z 03.09.2013, sp. zn. III. ÚS 46/2013. V danej súvislosti je možné konštatovať nejednotnosť názorov na základnú právnu otázku v predmetnom konaní.

24. Odvolací súd preto ustálil, že súd prvej inštancie správne vo veci rozhodol, zaujal svoje stanovisko k všetkým relevantným argumentom žalobcu a vyhodnotil podstatné skutočnosti. Nárok žalobcu ako vlastníka pozemku pod obytným blokom bol zamietnutý iba z dôvodu premlčania, nie z dôvodu neakceptácie jeho vlastníckeho práva. Podstatným pre rozhodnutie bolo stanoviť nárok na odplatu na vecné bremeno, ktoré bolo posúdené ako jednorázový nárok vzniknutý účinnosťou zákona č. 182/1993 Z.z. od 01.09.1993. Od uvedeného dňa začala plynúť premlčacia doba, ktorá uplynula 01.09.1996. Žaloba v predmetnom konaní bola podaná na súd 07.09.2011, teda po uplynutí premlčacej doby. Keďže premlčanie bolo zo strany žalovaných namietané, súd naň musel prihliadať. Uvedené dôvody boli hlavnými dôvodmi na zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie, s čím sa odvolací súd plne stotožňuje.

25. Judikatúra súdov vrátane Európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998 - I., uznesenie Ústavného súdu SR z 23.06.2004, sp. zn. III. ÚS/209/2004). Odvolací súd so zreteľom na premlčanie nároku nepovažoval za potrebné a nemusel sa zaoberať aj ostatnými odvolacími námietkami.

26. Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolanie žalobcu vyhodnotil ako nedôvodné, a preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil v súlade s ust. § 387 ods. 1 CSP.

27. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté postupom podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešným žalovaným bol priznaný voči v odvolacom konaní neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom.

28. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.